

Groene Opkikker

IVN – Instituut voor Natuur, Educatie en Duurzaamheid

IVN is een landelijke organisatie met ±180 plaatselijke afdelingen. Het doel van het IVN is de betrokkenheid van mensen bij de natuur en milieu te vergroten, gericht op een duurzame samenleving. Een middel om dit te bereiken is natuur en milieu educatie.

Voor Woerden en omgeving zet een groot aantal vrijwilligers zich daarvoor in door bijvoorbeeld wandelingen en presentaties te organiseren.

Wilt u dit werk steunen, wordt dan donateur voor € 16,00 per kalenderjaar. U ontvangt onze 'Groene Opkikker' 3 maal per jaar. Wilt u meehelpen, staat het lidmaatschap open voor € 20,00 per jaar. Als gezin met meer dan 2 leden betaalt U €25,00. U ontvangt onze 'Groene Opkikker' 3 maal per jaar en het landelijk blad van het IVN Mens en Natuur.

Als je jonger bent dan 18 jaar kan je lid worden van de Jeugdgroep. Je betaalt € 12,50 per jaar en ontvangt onze 'Groene Opkikker' 3 maal per jaar.

Voor meer informatie kunt u mailen naar info@ivn-woerden.nl
Voor informatie zie www.ivn.nl/woerden of onze facebookpagina.

Verdere gegevens treft u op de laatste pagina aan.

Colofon

Groene Opkikker

Digitale informatie
Afd. IVN-Woerden en omgeving.
No. 2019 – 1

Redactie

Joke van Aarst-Volkers
Janny Kruitbosch-Vulpen
Wout Nagel
Vivian van Deel
De redactie verandert soms iets in uw tekst, doel: meer leesplezier.

Redactieadres

v. Hogendorpstraat 7
3445 CG Woerden
Tel. 0348 41 57 88

E-mailadres

javolkers66@gmail.com
janny51.kruitbosch@gmail.com
w.nagel@gmail.com
vivian_boers@hotmail.com

Foto's

Redactie
(tenzij anders vermeld)
www.ivn.nl/woerden

**Kopij vóór 26 april
2019**

3 Redactie

3 Beste lezer
3 Nieuwe leden

4 Bestuur

4 Even voorstellen

6 Agenda

6 Tot en met april 2019.
6 Verkorte cursus

7 Nieuws uit IVN-land

7 Route-app
7 Voucherregeling
7 Gratis e-learning
8 Duurzaamheidsweekend
8 Kees de Ruijter
8 IVN Zomerweek

9 Vogelwerkgroep

9 Vogelen bij Zierikzee
11 Oeverwaluwand, schoon

12 Jeugdnatuurgroep

12 Buitenbanjers/Plus
Van september t/m december.

20 Landschapsbeheer

20 Weer aan de slag

21 Landgoed Bredius

21 Populaire SantaRun

22 Educatieve Tuin

22 Wie helpt ons mee?

23 Voor u gelezen/NME

23 Nationale Buitenlesdag
23 Tentoonstelling 'Roodkapje'

24 Column

24 Bewonderen en verwonderen

25 Om te onthouden

25 Handige websites

27 NatuurNetNieuws/J

27 Snavels

29 Organisatie

29 Bestuur
29 Coördinatoren
29 Leden/Donateurs

Beste lezer

Dit is de eerste Groene Opkikker in 2019. Er zijn leuke en interessante stukjes ingestuurd en als redactie hebben we daar weer een afwisselend blad van gemaakt. De redactie bestaat uit Joke van Aarst-Volkers, Janny Kruitbosch-Vulpen, Wout Nagel en als nieuwkomer begroeten we Vivian van Deel. De redactie verandert soms iets in uw ingezonden tekst met als doel: meer leesplezier voor iedereen.

In deze eerste Groene Opkikker vindt u weer vaste rubrieken, maar ook nieuwe onderwerpen. Zo is de bijdrage van het bestuur deze keer afkomstig van Henk Veldhuijzen, onze penningmeester. Hij stelt zich gelijk voor en vertelt hoe hij bij IVN Woerden betrokken is geraakt. Verder is er aandacht voor een verkorte cursus excursieleider in maart en april. IVN Gouda en IVN Woerden hebben als natuurverenigingen het plan om een verkorte cursus "excursieleider" te organiseren. Daar nodigen we u graag voor uit.

Nieuw in deze editie is de rubriek: Nieuws uit IVN-land. Daarin leest u onder meer over de IVN route-app. In navolging van veel organisaties heeft nu ook IVN een route-app voor wandelingen en fietsroutes, deze is in oktober 2018 gelanceerd. Met deze app maakt u de mooiste wandelingen en geniet u van de leukste natuurweetjes die op uw pad komen. Op de landelijke jaarplanning staan het Duurzaamheidsweekend in maart en de IVN Zomerweek in augustus. Lees verderop meer hierover.

In dezelfde rubriek leest u ook een stuk van Kees de Ruijter, voorzitter IVN Landelijk. Hij heeft een missie: 'voor verenigingen als IVN vormen gedreven vrijwilligers de ruggengraat van de organisatie'. Helaas is het zo dat de redenering "Ik houd van de natuur, dus ik word vrijwilliger" zeker niet meer vanzelfsprekend is. We leven in een tijd van verandering, snelheid en tijdgebrek. We zullen daarom goed moeten nadenken hoe in de toekomst vrijwilligers te werven, trainen, behouden en belonen. Lees zijn interessante bijdrage.

Natuurlijk ontbreken ook de werkgroepen niet in het ledenblad. Er zijn verslagen te vinden van de diverse werkgroepen; altijd leuk om te lezen en misschien een prikkel om er ook eens aan deel te nemen. Sinds twee jaar verkopen we tijdens het Oogstfeest in de maand september stekjes voor bijen - en vlinderplanten. Wie helpt aankomend jaar mee?

De terugkerende column van Romy Langelaar gaat deze keer over 'Bewonderen en verwonderen'. Heeft u wel eens op de term 'natuurbeleving' op internet gezocht? U komt er vele betekenissen tegen, maar wat opvalt is, dat het vaak een persoonlijke uitleg is van het woord. Beleven, opsnuiven, ontdekken maar ook filosofie, samenhang en ontwikkeling.

Veel leesplezier gewenst van de redactie

Foto voorblad, Hette de Vink

Nieuwe leden

Nieuwe Buitenbanjers Julie Baardewijk, Julian Bos, Yasmin Bakker, Robin de Vos, Jesse Fanggiday, Samme Pieper, Niels de Haar, Lucas Mulder, Joshua Roosenmaallen en Ruben Hueting.

Mv. L van Drunen, Dhr. K van der Putten, Dhr. H.J. van der Veen, Dhr. B Vries.

Welkom bij IVN Woerden.

Even voorstellen

Mijn naam is Henk Veldhuijzen.

Ik ben opgegroeid in Bodegraven, waar ik heel veel vrije tijd en ook schooltijd in de polder achter de Noordzijde doorbracht. Achter in deze polder heb je een serie houtkades en daar konden wij ons als kinderen prima vermaken. Hutten bouwen, vissen, vuurtjes maken waarop de gevangen vis werd gebakken en, geblakerd of niet, werd opgegeten. De natuur is mij altijd blijven trekken. Na mijn huwelijk in 1973 met Hanneke kwamen we in Gouda terecht. Daar hebben we heel wat afgiefetst en genoten van de natuur rondom de Reeuwijkse Plassen en in 't Weegje richting Waddinxveen.

Naar Woerden

In 1985 zijn we naar Woerden verhuisd en al snel werden onze twee oudste kinderen lid van de jeugdgroep van IVN. Zelf zat ik al snel in het jeugdwerk van de Hervormde Kerk en op een avond kwam Walter van Willigenburg een diapresentatie houden over het werk van IVN en de werkgroep Landschapsbeheer, in de Haeck bij Woerdense Verlaat. Dat zag er allemaal geweldig uit en eigenlijk stond ik er toen nog niet bij stil dat zulke gebieden ook onderhoud nodig hebben om zich te ontwikkelen.

In de winter van 1985 ben ik gaan meewerken en ben ik niet meer weggegaan. In 1986 ben ik lid geworden en in 1990 vroeg de toenmalige coördinator, Co Verhoef, of ik zijn taak wilde overnemen. Ik heb er even over nagedacht en al snel ja gezegd en heb het 27 jaar volgehouden. Gelukkig is in de persoon van Erwin Meijer een waardige opvolger gevonden. Zelf ben ik nog steeds actief in de werkgroep o.a. als BHV'er en cateraar.

In al die jaren zijn er, behoudens wat schrammen, geen noemenswaardige ongelukken gebeurd. In het begin hadden we alleen goed schoeisel, handschoenen en een EHBO trommel nodig, maar door Arbo-eisen waar vrijwilligers en verenigingen aan moeten voldoen, dragen we tegenwoordig ook helmen. De ladders die we gebruiken, worden jaarlijks gekeurd. Daarnaast hebben we materiaal om ons te borgen, zodat we niet uit de wilgen vallen bijvoorbeeld.

Een verrassing!

Een paar jaar geleden was ik 25 jaar coördinator en wilde ik op de werkdag trakteren. Ik was al vroeg in de Brediussschuur om daar alvast koffie te zetten en gebak klaar te zetten. Even later druppelden de eerste vrijwilligers binnen en werd ik gesommeerd om mee te komen. In de veronderstelling dat ze iets voor- of met mij wilden doen, ging ik, geheel tegen m'n gewoonte in, gedwee mee.

We fietsten naar het inloophuis 't Centrum, waar ik ook kookvrijwilliger ben, en daar begon iets te dagen. Wat doet mijn familie hier dacht ik eerst. Even later stapte onze burgemeester binnen en werd ik koninklijk onderscheiden: Lid in de Orde van Oranje Nassau. En dat mede dankzij mijn werk voor IVN. Dat zijn dingen waar ik helemaal geen rekening mee hield, maar bijzonder leuk zijn. Daarna zijn we gewoon gaan knotten, alleen kwam het werk van die dag niet helemaal af.

In het bestuur

Een jaartje later was er een bestuurscrisis. De voorzitter en de penningmeester van ons incomplete bestuur traden per direct af. Er kwam een oproep voor nieuwe bestuursleden en ik voelde dat ik daarop moest reageren. De eerste twee jaren in het bestuur liepen wat stroef, maar nu hebben we de draad weer goed opgepakt. Ook landelijk zijn er heel wat veranderingen, zoals de statuten die zijn verouderd en moeten worden herzien.

Het beleidsplan en het huishoudelijk reglement zijn weer opgepakt om te actualiseren. Met de maandelijkse vergaderingen, periodiek overleg met de coördinatoren, uitzoeken van en het versturen van de kerstkaarten, enz. ligt er heel wat werk voor het huidige bestuur op de plank. Het afgelopen jaar heb ik door ziekte wat gas terug moeten nemen, maar de laatste tijd voel ik me weer goed en de driemaandelijkse controles, die ik de komende 5 jaar moet ondergaan, geven aan dat alles de goede kant opgaat. Ik wil dat graag zo houden.

Samen met André, Wout, Gerrie en Romy vormen we een geweldig team en tijdens onze vergaderingen heerst er een heel goede en gezellige sfeer.

Groet Henk

RDK Boomverzorging en Tuinonderhoud

- Boomverzorging
- Boom veiligheids inspecties en advies
- Vel rooi en bos werkzaamheden
- Tuin aanleg en onderhoud

Robert de Koning- waarder

www.rdkboomverzorging.nl

 Rdkboomverzorging

06-24920317

Februari

9 februari Werkgroep Landschapsbeheer

Locatie Stuffken Breeveld 18 B

19 februari Bijzondere ledenvergadering

Locatie het Baken om 20:00 uur

Maart

9 maart Werkgroep Landschapsbeheer

Locatie Landgoed Bredius

12 maart Algemene jaarvergadering

Locatie het Baken om 20:00 uur

Verkorte cursus excursieleider in maart en april

In samenwerkingen met IVN Gouda en IVN Woerden hebben beide natuurverenigingen het voornemen om een gezamenlijke verkorte cursus "excursieleider" te organiseren. in het infocentrum bij het Heempad in Gouda.

De cursus omvat 6 dagdelen:

- donderdagavond 14 maart - (19.30 - 22.00 uur),
- zondag 24 maart (10.00 - 16.00 uur),
- donderdagavond 28 maart (19.30 - 22.00 uur),
- zondag 7 april (10.00 - 16.00 uur)

En wordt gegeven door de ervaren IVN docenten Ton Lommers en Wim van Schie. De kosten voor deelname bedraagt € 50,00.

Ga je ook graag de natuur in om te genieten van alles wat groeit en bloeit?

Lijkt het je leuk om dit samen met anderen te doen en ze te begeleiden bij het ontdekken en beleven van wat de natuur biedt? Meld je dan aan voor een verkorte cursus excursieleider.

Een uitgebreide natuurkennis is geen voorwaarde om een excursie te kunnen leiden. Deze cursus is dan ook niet gericht op het verrijken van veldkennis. Ze bevat voornamelijk vormende onderdelen, die zich richten op de vaardigheid in het omgaan met groepen m.b.t. natuur- en milieueducatie. Het zijn je eigen enthousiasme en speurzin die de deelnemers aan een excursie stimuleren om de natuur te ontdekken.

De cursus omvat 6 dagdelen, gespreid over ongeveer één maand. Twee avonden en twee zondagen. De nadruk ligt op excursiedoelen en gidsengedrag.

Waar ligt de nadruk op van de deelnemers aan de cursus:

- inzicht te laten krijgen op wat belangrijk is bij het leiden van een excursie;
- enig zicht te laten krijgen op hun eigen sterke en zwakke kanten t.a.v. het leiden van excursies;
- vertrouwen te laten krijgen in hun eigen kunnen en kennen;
- te laten oefenen in het omgaan met een groep en in het activeren van excursiedeelnemers.

Van de cursisten wordt verwacht:

- deelname aan alle cursusbijeenkomsten;
- een ontvankelijke instelling bij trainingen (feedback kunnen accepteren en gebruiken);
- uitvoering van kleine huiswerkopdrachten (1 à 2 uur tijd)
- bereidheid om na de cursus mee te draaien bij excursieactiviteiten.

Diverse zaken:

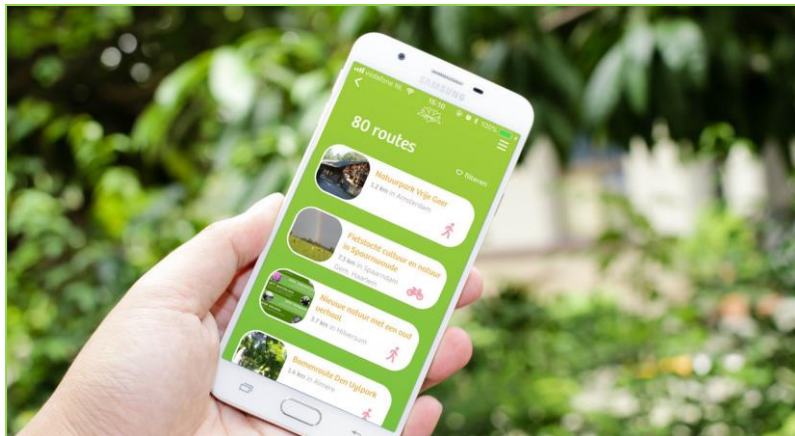
- cursuslocatie is infocentrum bij het Heempad in Gouda.
- eigen lunch meenemen, maar voor koffie/thee e.d. wordt gezorgd vanuit de locatie;
- na deelname - met goede inzet - aan de gehele cursus ontvangt elke deelnemer een certificaat.

Opgeven voor 8 februari a.s. per e-mail: ivnsecretariaat.woerden@gmail.com

De cursus kan doorgaan bij 10 cursisten van IVN Woerden.

Route-app

Oktober 2018 heeft IVN een nieuwe app gelanceerd, de route-app. Met deze app maak je de mooiste wandelingen en geniet je van de leukste natuurweetjes die op je pad komen. De routes zijn gemaakt door verschillende IVN afdelingen en vrijwilligers uit het land. In de loop van de tijd zullen er steeds meer routes in de app verschijnen. Alle routes uit de IVN route-app zijn off line te gebruiken (er is geen internet verbinding nodig), nadat de route is gedownload. Voor het downloaden van een route is wel een

internet verbinding nodig. Meer lezen en downloaden via <https://www.ivn.nl/ivn-routes>.

Bron: Stuifmail oktober 2018 – IVN Landelijk

Voucherregeling Beleef en Bewonder!

Vanaf 11 februari 2019 kunnen bewoners en vrijwilligersinitiatieven in de provincie Utrecht een voucher aanvragen voor de realisatie van een groen project. Er zijn vouchers beschikbaar ter waarde van €500,- of €1.000,-. Met deze bijdrage kunnen bewoners een bijdrage leveren aan de vergroening van hun dorp of wijk.

Het bedrag van de voucher moet worden besteed aan een fysiek project in de provincie Utrecht dat groen in de brede zin van het woord realiseert.

Op de website van Groen aan de Buurt kunnen geïnteresseerden meer informatie over de regeling vinden, waaronder ook een reglement en (vanaf 11 februari) een aanvraagformulier: <https://www.groenaandebuur.nl/>.

Bron: Website Groen aan de Buurt

Gratis e-learning over jouw werk in de natuur

Iedereen die actief is bij IVN kan nu gratis leren over de natuur. En over werken in de natuur. Of je nu gids bent, natuuronderhoud uitvoert of andere werkzaamheden in de natuur doet: op e-learningplatform 'Leer je groen' zijn al twaalf korte modules voor je beschikbaar. Die gaan over onderwerpen als veilig buiten werken, duurzaamheid, het plantenrijk en ontstaan van het landschap. Kies een module die jij interessant vindt en volg hem op een moment dat het jou uitkomt. Eén module duurt een halfuur tot een uur.

Ben je IVN-vrijwilliger en wil je direct naar Leer je groen? Ga naar Ons IVN en klik in de groene balk bovenaan op 'Leer je groen'.

Ben je nog niet actief op OnsIVN? Dan kun je hier eerst een account aanvragen:

www.ivn.nl/onsivn. Lees verder: <https://www.ivn.nl/nieuws/gratis-e-learning-over-jouw-werk-in-de-natuur>.

Bron: Stuifmail november 2018 – IVN Landelijk

Duurzaamheidsweekend 2019 - Aan de slag voor een betere wereld

Het duurzaamheidsweekend 2019 komt eraan! Van 29-31 maart komen we samen in Oldebroek met allemaal IVN'ers die duurzaamheid een warm hart toedragen. We praten niet alleen, maar gaan ook samen aan de slag.

Tijdens het weekend maken we een duurzame verjaardagskalender, vol met tips om duurzaamheid vorm te geven binnen IVN, persoonlijke duurzame uitdagingen en schitterende natuurfoto's. Verder kun je deze hoogtepunten verwachten:

- Lezing Bodem en duurzaamheid van Mark Siepman
- Inspiratie over Drinkable Rivers door Li An Phoa
- Filmvertoning Down to Earth
- Het belooft een leuk en leerzaam weekend te worden. Meer informatie en je opgeven kan via deze link: www.ivn.nl/duurzaamheidsweekend2019.

Bron: Stuifmail november 2018 – IVN Landelijk

Kees de Ruijter, voorzitter IVN, heeft een missie

‘Voor verenigingen als IVN vormen gedreven vrijwilligers de ruggengraat van de organisatie. Helaas is het zo dat de redenering ‘Ik houd van de natuur, dus ik word vrijwilliger’ zeker niet meer vanzelfsprekend is. We leven in een tijd van verandering, snelheid en tijdgebrek. We zullen daarom goed moeten nadenken hoe in de toekomst vrijwilligers te werven, trainen, behouden en belonen.

Werving loopt via de inhoud, onze missie en sterke verhalen met een groot bereik. Voor de vrijwilliger van nu en straks zal het er vooral om gaan mensen te vinden, die zich willen inzetten voor concrete projecten met een begin en een eind. Je langdurig binden is nu al een moeilijke zaak. Intensieve samenwerking tussen de beroepsorganisatie en vrijwilligers is daarbij van grote betekenis

Een voorbeeldproject daarvan is voor mij het project Tiny Forest. Hierin gaat de rol van de afdeling (educatie) mooi samen met de strategie (100 Tiny Forests, expertise en financiering). Echt een project waarbij je het samen moet doen om de impact te vergroten.

Heel veel mooie projecten in de toekomst, allemaal op lokaal niveau, vragen om een samenwerking tussen vrijwilligers en mensen van de beroepsorganisatie waarin lokale kennis, ervaring en bevoegdheid kan worden gebundeld met expertise, financiering, jeugdige elan en slagkracht. Als dat lukt, zal het minder ingewikkeld worden om de mensen die zich daarvoor willen inzetten en die misschien nog niet eens lid zijn van IVN, te binden aan projecten. Daar ligt een bron van groei van het aantal nieuwe vrijwilligers. Vrijwilligheid is niet vrijblijvend. Gedreven inzet is en blijft belangrijk. Dat is overigens iets waarover ik mij geen zorgen maak. Ik ben nu vijf jaar voorzitter en ik heb alleen maar mensen gezien die, zonder uitzondering, in de praktijk meer doen dan je van ze mag verwachten.’

Bron: Mens en Natuur – december 2018

IVN Zomerweek

Stichting IVN Zomerweek organiseert van 2 t/m 9 augustus 2019 de 36e IVN Zomerweek. Een vakantie waarin natuurbeleving, landschap en cultuurhistorie centraal staan. Dit jaar nodigen ze natuurliefhebbers uit om mee te gaan naar Mander: Omgeving Twente - dal van de Mosbeek.

IVN Zomerweek zorgt voor een compleet verzorgde excursieweek, geschikt voor alle natuur- en cultuurliefhebbers vanaf 7 jaar. Samen met lokale vrijwilligers en gidsen vullen ze de week met een boeiend keuzeprogramma in de natuur. Stevige wandelingen en/of fietstochten vragen van alle deelnemers een goede conditie.

Meer informatie en aanmelden: <https://www.ivn.nl/ivn-zomerweek/ivn-zomerweek-2019>.

Bron: www.ivn.nl/ivn-zomerweek.

Zaterdag 29 september Vogelen bij Zierikzee.

Op deze prachtige nazomer dag gingen we met z'n zevenen op pad naar Zierikzee Uitkijkpunt Kiekuut, Levensstrijd.

Al op de parkeerplaats kwam vrouwtje Sperwer langs en zo begon onze zoek tocht naar nog alle andere vogels tot bijna 50 stuks

Door het mooie weer, hadden we alle tijd om het hele gebied minuscuul af te zoeken.

Op het einde toch ook nog 2 bruinvissen gezien..

15:15	1	Huismus	Zierikzee - West (nl)
15:08	1	Meerkoet	Zierikzee - Karrenvelden Levensstrijd (nl)
15:08	1	Witgat	Zierikzee - Karrenvelden Levensstrijd (nl)
14:51	1	Engelse Kwikstaart	Zierikzee - Karrenvelden Levensstrijd (nl)
14:45	1	Witte Kwikstaart	Zierikzee - Karrenvelden Levensstrijd (nl)
14:40	1	Scholekster	Zierikzee - Karrenvelden Levensstrijd (nl)
14:35	1	Watersnip	Zierikzee - Karrenvelden Levensstrijd (nl)
14:11	1	Groenling	Zierikzee - Zeedijk Suzanna Inlaag tot havenkanaal (nl)
13:59	1	Gele Kwikstaart	Zierikzee - Westhavenhoofd (nl)
13:42	1	Fuut	Zierikzee - Havenkanaal (nl)
13:36	1	Tapuit	Zierikzee - Havenkanaal (nl)
13:07	1	Kleine Mantelmeeuw	Zierikzee - Karrenvelden Levensstrijd (nl)
13:00	1	Nijlgans	Zierikzee - Karrenvelden Levensstrijd (nl)
12:57	1	Putter	Zierikzee - Karrenvelden Levensstrijd (nl)
12:47	1	Slobeend	Zierikzee - Karrenvelden Levensstrijd (nl)
12:47	1	Goudplevier	Zierikzee - Karrenvelden Levensstrijd (nl)

12:42	1	Wintertaling	Zierikzee - Karrenvelden Levensstrijd (nl)
12:19	1	Kleine Zilverreiger	Zierikzee - Havenkanaal (nl)
12:17	1	Knobbelzwaan	Zierikzee - Karrenvelden Levensstrijd (nl)
12:12	1	Groenpootruiter	Zierikzee - Karrenvelden Levensstrijd (nl)
12:09	1	Kluut	Zierikzee - Karrenvelden Levensstrijd (nl)
12:08	1	Buizerd	Zierikzee - Karrenvelden Levensstrijd (nl)
12:06	1	Aalscholver	Zierikzee - Havenkanaal (nl)
12:05	1	Torenvalk	Zierikzee - Karrenvelden Levensstrijd (nl)
12:00	1	Wilde Eend	Zierikzee - Karrenvelden Levensstrijd (nl)
11:59	1	Zwarte Ruiter	Zierikzee - Karrenvelden Levensstrijd (nl)
11:52	1	Smient	Zierikzee - Karrenvelden Levensstrijd (nl)
11:51	1	Visdief	Zierikzee - Karrenvelden Levensstrijd (nl)
11:50	1	Steenloper	Zierikzee - Karrenvelden Levensstrijd (nl)
11:49	1	Grauwe Gans	Zierikzee - Karrenvelden Levensstrijd (nl)
11:46	1	Wulp	Zierikzee - Karrenvelden Levensstrijd (nl)
11:44	1	Tureluur	Zierikzee - Karrenvelden Levensstrijd (nl)
11:44	1	Bergeend	Zierikzee - Karrenvelden Levensstrijd (nl)
11:39	1	Spreeuw	Zierikzee - Karrenvelden Levensstrijd (nl)
11:35	1	Kievit	Zierikzee - Havenkanaal (nl)
11:35	1	Dodaars	Zierikzee - Havenkanaal (nl)
11:35	1	Brandgans	Zierikzee - Havenkanaal (nl)
11:16	1	Graspieper	Zierikzee - Havenkanaal (nl)
11:13	1	Turkse Tortel	Zierikzee - Havenkanaal (nl)
11:07	1	Groene Specht	Zierikzee - West (nl)
11:06	1	Zilvermeeuw	Zierikzee - West (nl)
11:03	1	Houtduif	Zierikzee - West (nl)
11:03	1	Blauwe Reiger	Zierikzee - West (nl)
11:03	1	Zwarte Kraai	Zierikzee - West (nl)
11:02	1	Kauw	Zierikzee - West (nl)
11:02	1	Kokmeeuw	Zierikzee - West (nl)
11:00	1	Sperwer	Zierikzee - West (nl)
10:58	1	Ekster	Zierikzee - Centrum (nl)

Tekst en foto, Hette de Vink

Zaterdag 13 oktober Oeverwalwanden is weer schoon

Tekst en foto's, Hette de Vink

Buitenbanjers september 2018

De zomer vakantie zit er weer op. Op zaterdag 1 september zijn we weer gestart met de Buitenbanjers activiteiten. Op het programma een watersafari in Bredius. De Buitenbanjers mochten een vriendje of een vriendinnetje meenemen en een oproep in de couranten om kennis te komen maken met de Buitenbanjers. 7 nieuwe gezichten die kennis kwamen maken bij de Buitenbanjers. Onder prima weersomstandigheden werden er verschillende slootjes met het schepnet afgevist. Er zijn bijzondere waterdieren gevangen zoals een *staafwants* en enkele *kleine modderkruiper*. Maar ook algemene soorten als *bootsmannetje* en *waterpissebed* zaten in de emmers.

Buitenbanjers Plus september 2018

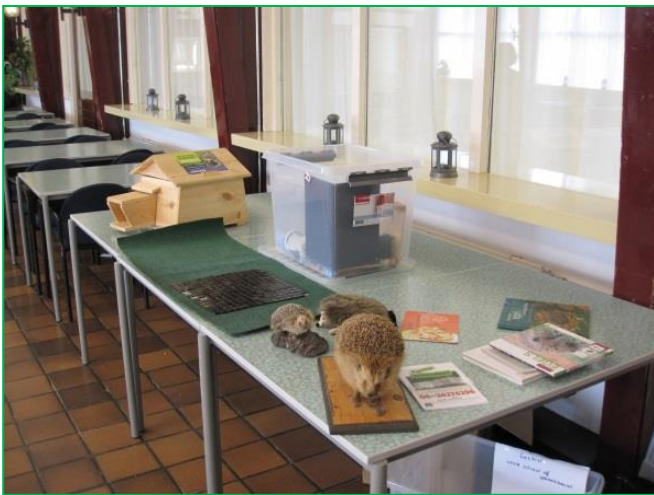
Zaterdag 15 september zijn we gestart met het maken van het vogelscherm. Om alle Buitenbanjers plussers bijeen te krijgen was passen en meten. De meeste hebben een bijbaantje op de zaterdag in de ochtend of de gehele dag . Het enthousiasme is er nog steeds om toch nog buitenbanjer plusser te blijven. Dus is de ochtend activiteit naar de middag gegaan. Het eerste gedeelte van het vogelscherm staat.

Buitenbanjers oktober 2018

In oktober hebben Wilma Klomp van de egelopvang Boskoop uitgenodigd om te vertellen over de leefwijze van de egel en waarom egels in de opvang terecht komen. We hebben vele leuke tips gehoord wat je kan doen om een egel in je tuin te helpen. Maar ook wat je niet moet doen zoals een schoteltje melk neerzetten hiervan raken egels aan de diarree. Hoe ziet een goede egeltuin er uit? Met verschillende materialen konden de Buitenbanjers dit aangeven in een bouwmaquette deze ochtend. Is ons Buitenbanjergebied ook geschikt voor egels? We hebben met Wilma gekeken en zij was onder de indruk van ons gebiedje. Er staat dichte struiken en er liggen takkenrillen en er zijn schuilplekken. Een prima gebied voor egels. Omdat Wilma geschikte plekken zoekt om egels uit de opvang los te laten wil ze binnenkort in ons gebied een paar egels los laten. Maar we hebben afgesproken dat we daar allemaal bij willen zijn.

*Bij deze activiteiten hebben we 5 nieuwe Buitenbanjers welkom geheten.
Jesse Fanggiday, Samme Pieper, Niels de Haar, Lucas Mulder en Joshua Roosenmaallen.
Wij wensen ze allemaal veel natuurplezier bij de Buitenbanjers.*

Buitenbanjers Plus Oktober 2018

Een middag meten, zagen en timmeren aan het vervolg van het vogelscherm. De kijk opening voor de kleine vogelaars is gerealiseerd. Deze middag kwam er een verslaggever van het AD groene hart op bezoek voor een interview over het vogelscherm en even later de fotograaf. In de herfstvakantie hebben we nog een extra keer aan het vogelscherm gewerkt hierbij konden Femke en Jelle ook aanwezig zijn. Het vogelscherm is op hoogte nu volgt de verdere afwerking en inrichting rond het scherm.

Buitenbanjers november 2018

In de maand november zijn we met de Buitenbanjers creatief aan de slag gegaan met het maken van een herfstkijkdoos. Hiervoor moesten ze zelf in de herfstvakantie al herfstmaterialen verzamelen en ook belangrijk een lege schoendoos mee brengen. Als groep hebben we ons ingeschreven bij 'Sjors Cultuur en actief' deze organisatie laat kinderen van de basisschool kennis maken met verschillende verenigingen en clubs in de gemeente Woerden. Iedere leerling kreeg voor de herfstvakantie een boekje met het totaal aanbod aan activiteiten in Woerden en kon zich aanmelden om kennis te komen maken bij een van de vele activiteiten. Bij de Buitenbanjers hadden we tien aanmeldingen die in november kwamen meedoen. Met onze vaste groep hadden we deze ochtend 24 kinderen een hele gezellige drukte. Het hoogtepunt van de ochtend was wel het loslaten van 3 egels in ons Buitenbanjergebied. Deze egels hadden in de egelopvang in Boskoop gezeten en konden weer op vrije pootjes de natuur in. Bij de takkenril waar we ieder jaar tijdens de winter snoei de takken opgooien, werden de egels een voor een losgelaten. Ze verdwenen tussen de takken een prima plek om te schuilen en te overwinteren.

Buitenbanjers Plus november 2018

De derde zaterdag in november was een prachtig dag, de zon scheen en overal waren nog volop herfstkleuren te zien. Deze middag hebben we een vervolg gegeven aan het vogelkijkscherm. We plaatsten, zoals Marijn het verwoordde, 'een vogelkijkschermbankje'. Een leuk scrabblewoord. De kleine vogelaars kunnen in ieder geval op het bankje zitten om naar vogels te kijken, maar ze moeten nog even wachten tot het project klaar is.

Buitenbanjers december 2018

In december hebben 2018 afgesloten met het zagen van wilgen in ons natuurterreintje in het landgoed Bredius. In een heerlijk december zonnetje werden langs de waterkanten verschillende wilgen gezaagd. Fanatiek werd er gezaagd en de een naar de andere wilgen tak plonsde in het water. Heerlijk om zo bezig te zijn in de natuur. Met wilgentakken werd de takkenril weer aangevuld. Maar er gingen ook wilgen takken mee naar huis voor de parkiet, cavia en hamster om op te knabbelen.

In de maand december hebben 5 nieuwe Buitenbanjers zich aangemeld. Julie van Baardewijk, Julian Bos, Yasmin Bakker, Ruben Hueting en Robin de Vos. Wij wensen jullie een leerzame en gezellig tijd toe bij de Buitenbanjers.

Buitenbanjers Plus december 2018

De derde zaterdag van de maand december een koude oosten wind ,bij deze temperaturen moet je een klusje hebben waar je warm van wordt. We hebben eerst enkele takken van geknotte wilgen op het landgoed opgehaald. Met deze takken hebben we één zijkant van het vogelscherm dicht gezet om bij het aanlopen naar het scherm niet op te vallen voor de vogels. In het stilte gebied is er een lange tak in de oever gezet waar hopelijk de ijsvogel plaats gaan nemen om visjes te vangen. Dat is dan achter het scherm goed waar te nemen. Tijdens de werkzaamheden vloog de ijsvogel een paar keer langs en nam plaats op een uitstekende tak boven het water bij de rododendron.

Werkgroep Landschapsbeheer weer hard aan de slag

Met zo'n twintig handige natuurliefhebbers trotseerde de werkgroep Landschapsbeheer zaterdag 12 januari de regen om Landgoed Bredius in Woerden weer een beetje mooier te maken. De groep werkte aan de oostkant van het Landgoed bij het rouwcentrum aan het uitdunnen van de begroeiing. Een aantal te dicht op elkaar staande eiken moest gerooid worden. Na het uitdunnen van de boom-, struik- en kruidlaag in dit kleine bosgebied is er weer ruimte voor een gezonde onderbegroeiing. Dat komt de variatie in bomen en struiken ten goede en is ook beter voor de insecten en vogels.

De omgezaagde bomen worden straks gebruikt voor de nieuwe natuurspeelplek, waarvoor Landgoed Bredius momenteel plannen ontwikkelt (zie meer informatie over de natuurspeelplek elders in deze Groene Opkikker).

Ook in februari en maart steekt de werkgroep weer de handen uit de mouwen. Iedereen is welkom om mee te doen!

Bron: website Landgoed Bredius

Tips voor de deelnemers

Mocht er nog ijs komen dan kan er nog wat ingelast of geschoven worden (stille gebied).

Als er onder ons mensen zijn met certificaten die van pas komen zoals BHV, EHBO of veldhulpverlening dan hoor ik dat graag. Je mag je ook melden als je juist zo'n certificaat wilt behalen ten behoeve van dit werk. De veiligheid van ons allemaal staat altijd op de eerste plek!

Vergeet niet je helm weer op te zoeken. Deze graag bij iedere knotdag meenemen. Het dragen hiervan is verplicht. Voor nieuwe leden zullen we deze verzorgen.

Met vriendelijke groet,
Erwin Meijer
Coördinator werkgroep

Populaire SantaRun voor (nieuwe) natuur in Woerden

Op zaterdag 15 december 2018 werd in Woerden de Rotary SantaRun gelopen. Hiermee werd geld opgehaald voor (nieuwe) natuur in Woerden: de aanleg van een natuurspeelplek op Landgoed Bredius en de aanleg van een Tiny Forest.

In hartje Woerden renden 250 kerstmannen, kerstvrouwen en kerstkinderen een leuke en mooie route van een paar kilometer. In totaal werd €3.750 opgehaald.

Zoals vermeld gaat een deel van het opgehaalde bedrag naar een natuurspeelplek op Landgoed Bredius. Een werkgroep is hiervoor al druk bezig om een prachtig stukje speelnatuur te realiseren. In oktober was er een ontwerpmiddag met kinderen uit Woerden. Zij mochten hun wensen en ideeën laten zien aan ontwerpster Sigrun Lobst. Zij heeft inmiddels de eerste schets gemaakt. Zij heeft een speelplek ontworpen voor kinderen van 6 tot 12 jaar waar ook andere mensen, zoals bijvoorbeeld sporters, wandelaars, ouders en jongeren plezier aan kunnen beleven.

In het ontwerp beslaat de natuurspeelplek het hele speelveld aan het Brediuspad. Met verschillende partijen wordt gekeken wat er allemaal haalbaar is.

Wil je meer weten hierover en de eerste plannen bekijken? Dat kan op de website van Landgoed Bredius: <https://landgoedbredius.nl/natuurspeelplek/schetsontwerp-voor-natuurspeelplek/>.

Wie helpt ons mee?

Sinds twee jaar verkopen we in de maand september stekjes voor bijen - en vlinderplanten bij het Oogstfeest in InBredius. Vorige jaren hebben we ook met Mieke de Haan op de Streekmarkt in Woerden de stekjes verkocht.

Ongeveer 200 stekjes incl. de kruiden, staan op de kraam die we verzamelen uit o.a. eigen tuin. We verzorgen deze stekjes ongeveer 4 weken, zodat niet de ongewenste kruiden zoals zevenblad en heermoes erbij verkocht worden.

Twee jaar geleden is Mieke de Haan verhuisd en heeft Esther Goddijn het overgenomen, maar ook Esther gaat nu verhuizen.

Wie wil mij mee helpen met stekjes om met mij Cock Le Grand het voort te zetten, zodat deze bijen en vlinderplanten in de particulieren tuinen terecht komen.

Meld niemand zich aan ? Dan wordt het moeilijk om alleen de stekjes voort te zetten.

Wil je meer weten, mail c.le.grand@hotmail.com of kom op woensdagmorgen naar de Educatieve Tuin aan de Kievitstraat bij InBredius.

Cock le Grand

Nationale Buitenlesdag 2019

Op dinsdag 2 april is de Nationale Buitenlesdag! Op deze dag geven leerkrachten op meer dan 2.400 basisscholen buiten les. In de buitenlucht leren kinderen op een andere manier samenwerken, presteren ze beter en bewegen ze meer. Doet jouw school of klas ook mee?

De Nationale Buitenlesdag is een initiatief van IVN Natuureducatie en Jantje Beton.

Tentoonstelling 'Roodkapje'

Wie kent het sprookje van Roodkapje niet? De tentoonstelling bij NME-Centrum InBredius is rond dit bekende verhaal ingericht. Wie de ruimte binnenstapt, stapt het bos van Roodkapje binnen. Compleet met het huisje van grootmoeder, de wolf en natuurlijk Roodkapje. Het ziet er niet alleen mooi uit, er is ook weer van alles te doen en beleven. Weet jij bijvoorbeeld waar de dieren van het bos wonen, durf jij net als Roodkapje een stukje op je blote voeten te lopen en zie je de holle boom?

In het huisje van grootmoeder brandt een gezellig vuurtje. Je leert er meer over

familierelaties: weet jij van alle dieren wie de moeder of vader is en hoe ze heten? En heb jij net zo'n goede neus als de wolf en weet je welke geur je ruikt? De wolf heeft ook grote ogen en oren: kun jij net zo goed zien en horen als de wolf? Als je klaar bent met je ontdekkingsreis door het bos, kun je natuurlijk even lekker uitrusten met een boekje.

Voor iedereen

De tentoonstelling staat nog tot eind maart in NME-Centrum InBredius. Wie ook op bezoek wil bij 'Roodkapje' kan daarvoor op woensdag- en zondagmiddag tussen 13 en 16 uur terecht (toegang gratis). De tentoonstelling is vooral geschikt voor kinderen van 3 tot 8 jaar en hun (groot)ouders.

advertentie

Tuinderij De Groenteboer

biologische groenten, fruit & bloemen
vers van het land

Welkom!

Elke zaterdag verkopen wij onze groenten ook op de streekmarkt, 9 – 17 uur, Woerden

www.tuinderijdegroenteboer.nl

Bewonderen en verwonderen.

Heb je wel eens op de term 'natuurbeleving' op internet gezocht? Je komt er vele betekenissen tegen, maar wat opvalt is dat het vaak een persoonlijke uitleg is van het woord. Beleven, opsnuiven, ontdekken maar ook filosofie, samenhang en ontwikkeling.

Een kleine greep van wat er voorbij komt op het web. Zelf ben ik nogal van het bewonderen en verwonderen, door mijzelf en voor anderen. De natuurgids, die diep in mij zit, laat vaak informatie naar boven borrelen die ik graag deel met de mensen met wie ik op dat moment ben. Vaak is dat mijn gezin, maar zo af en toe ook een wildvreemde. Sommige vreemden genieten dan even een moment mee, anderen niet. Het is zoals het is. Niet iedereen vindt natuur interessant, maar dat is juist het mooie van natuurbeleving.

Ik ervaar natuurbeleving anders dan bijvoorbeeld mijn burens. De ene buur geniet van een dicht bestrate achtertuin met hier en daar een bloempot vol één-jarige bloeiers, terwijl de andere de kunst bij mij afkijkt en langzaam steeds meer tegels uit haar tuin haalt en vol zet met de mooiste vaste planten.

Het is mij nog niet gelukt om een baan te vinden waar ik mijn natuurbeleving in kan delen. Daarom heb ik sinds vorig jaar een grote stap genomen en ben weer in de schoolbanken gedoken. Ik volg de opleiding tot instructeur Groene Ruimte. Het is in feite een lerarenopleiding, waar ik veel leer over didactiek en dus weer een andere manier om de jeugd iets bij te brengen. Zo ben ik weer bezig met mijzelf te verwonderen. Over alles wat de leerlingen op vmbo-scholen nog niet weten en wat ze nog allemaal kunnen leren. Over planten, taken van hoveniers, gezelschapsdieren en ons milieu. Op hun manier ervaren zij de natuur. "Ik ben echt niet op de fiets, heb je gezien hoe hard het regende vanmorgen!". Of "van het weekend weer m'n pa geholpen met maaien van de weilanden, lache joh, al die vogels die opvliegen als je er aan komt scheuren!". Allebei natuurbeleving op een hele andere manier.

Maar er is maar één persoon die mijn natuurbeleving in volle glorie, zonder morren, opmerkingen, uitlachen of weglopen, ervaart. Mijn dochter en met haar 15 maanden vinden wij haar bijzonder pienter (zoals elk ouder dat vindt). Ze bekijkt, zoekt, ontdekt, proeft, pakt en likt alles wat we haar aanbieden. Ze is dol op vogels en bomen. De ramen hoeven niet meer gewassen te worden want mevrouw likt ze toch wel schoon als de vogels weer in de tuin zijn geland of als er één op de schoorsteen van de burens zit. In de wandelwagen kijkt ze graag omhoog. "Die, die, woow", wijzend naar de bomen, vervolgens naar de honden, terug naar de bomen en daar zitten nog wat eenden.

Ik vertel haar alles wat in me opkomt over wat ze ziet. Op het moment dat ik dit schrijf zitten we een weekje op een vakantiepark. Ook hier zullen de mensen van de schoonmaak hun best moeten doen om de ramen weer schoon te krijgen, want wat een vogels en eekhoortjes schieten je huisje voorbij. Ook struint er een kudde witte herten rond. Een ervaring op zich voor een kleine meid. Haar ogen groot en vingertje wijzend naar de grote witte beesten die langzaam voorbijlopen. Zelfs van de plastic koe in het restaurant kan ze geen genoeg krijgen, tientallen kusjes en knuffels krijgt 'ie. Ook dat is natuurbeleving, die van haar. Vol overgave, puur en zonder angst. Zonder dat ik weet wat ze er mee doet in haar hoofd, maar ik gok erop dat ze geniet van al het natuurschoon wat we haar aanbieden.

Wildvreemden, burens, leerlingen en dreumesen. Natuurbeleving is voelen, ruiken, zien, horen en proeven. We doen het allemaal, bewust en onbewust, we doen er mee wat we willen. Sommigen staan erbij stil, anderen lopen door. Mij maak je niet wijs dat er niemand is die niets voelt voor natuurbeleving. Dat kan gewoon niet!

Zou het daarom niet fijn zijn om elkaar te laten verwonderen en bewonderen. Laat merken hoe jij de natuur beleeft en luister, voel en ervaar hoe een ander dit doet. Je bent nooit klaar met leren, sta er voor open en geniet.

Lieve groet,
Romy Langelaar

Afbeelding; Natuur vanuit de deurpost. Inmiddels is geen drempel te hoog.

Om te onthouden

Handige websites

www.ivn.nl

www.ivn.nl/woerden

www.groen-natuurlijk.nl

www.slimwoner.nl

www.inbredius.nl

www.birdfocus.nl

www.hugokotestein.nl

www.sovon.nl

www.ravon.nl

www.eis-nederland.nl

www.nmu.nl

www.vogelbescherming.nl

www.dekievitharmelen.nl

www.odin.nl

www.mycologen.nl

www.vogeldagboek.nl

www.padden.nu

www.bewustbiologisch.nl

www.telmee.nl

www.veldwerkwinkel.nl

www.vogelgeluid.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.vlinderhof.com

www.zaadgoed.nl

www.landgoedbredius.nl

www.naturetoday.com

Natuurwinkel Woerden

**VOOR AL JE
BIOLOGISCHE
BOODSCHAPPEN!**

*een ruim assortiment
heerlijke kazen en
vers brood, dagelijks
verse groente en fruit*

WWW.NATUURWINKELWOERDEN.NL

NATUURWINKEL WOERDEN
Nieuwstraat 3-5
3441 EA Woerden
Tel. 0348 - 418 882

ma	gesloten
di t/m do	09.00-18.00 uur
vrij	08.30-20.00 uur
za	08.30- 17.00 uur

**NATUUR
WINKEL**

je bent wat je eet

Snavel

Wij hebben een mond. Makkelijk, want je kunt er mee praten, lachen, sip kijken, een 'grote mond opzetten', maar er ook eten in stoppen en of dat nou brood, rauwe worteltjes, nootjes, een stukje kaas, of een banaan is... maakt niet uit. Mond open, happen en kauwen maar. Bij vogels werkt dat toch iets anders, omdat elk vogeltje z'n eigen speciale snavel heeft.

Er is een spreekwoord dat zegt: 'Elk vogeltje zingt zoals het gebekt is', maar elk vogeltje eet ook zoals het gebekt is.

Vogels hebben verschillende vormen snavel, zoals:

- Kegelsnavel
- Pincetsnavel
- Haaksnavel
- Priemsnavel
- Zeefsnavel.

Kijk maar eens goed naar een roodborstje, een heggemus, een boomkruiper of een winterkoninkje. Die hebben allemaal een heel spits, dun snaveltje (pincetsnavel) waarmee ze insecten en spinnetjes van twijgjes, blaadjes en onder boomschors vandaan kunnen pikken. Als je ze in de winter wilt voeren, zijn meelwormen een lekker hapje voor deze vogeltjes.

Er zijn ook vogels die 'van twee walletjes' eten: de pimpelmees en de koolmees hebben een snaveltje dat spits genoeg is om insecten op te pikken, maar die snavel is zo stevig dat ze er ook zaden mee open kunnen hakken (kegelsnavel). Handig!

Grotere vogels, zoals kauwen, kraaien en eksters, hebben een forse snavel.

Bij voedertafels verjagen kauwen en eksters vaak kleine vogels en plunderen in een mum van tijd brutaal de vetbollen, eten het zaad van de voedertafel en takelen behendig een pindasnoer naar zich toe om het vervolgens leeg te eten. Een zaadsilo met een beschermkooi is dan een goede manier om kleine vogels in de winter ook de kans te geven zaden, pinda's en vogelpindakaas te eten.

Vogels met snavel als een scherpe dolk (priemsnavel), zoals de blauwe reiger, spietsen hun prooi aan hun snavel, ze vangen er in het water vissen en kikkers mee en soms zelf mollen in het weiland. Ook ooievaars, scholeksters, grutto's, wulpen en Kieviten hebben zo'n priemsnavel

En wat denk je van uilen? .....

Uilen hebben een scherpe gebogen snavel (haaksnavel, maar die wordt ook wel een scheursnavel genoemd). Hij eet vooral muizen, maar ook vogels, insecten, regenwormen en amfibieën. Hij doodt de prooi door met zijn klauwen krachtig te knijpen tot hij geen hartslag meer voelt. Pas dan verscheurt hij de prooi met zijn snavel. De uil eet zijn prooi met huid en haar op! Wat hij niet kan verteren, spuugt hij weer uit: de braakbal.

's Winters hoor en zie je heel veel ganzen die hier overwinteren. Ze vliegen over, zwemmen in een plas of grazen op weilanden want het zijn echte graseters. Daar hebben ze een stevige snavel voor met in de bovensnavel een extra zaagrand (zeefsnavel). Met die snavel slobberen ze ook het wateroppervlak af naar voedsel, dus die scharrelen hun kostje wel bij elkaar.

Er is een vogel met een wel heel bijzondere zeefsnavel! Dat is de lepelaar. Met zijn spatelvormig verbrede zwarte snavel, die aan de voorzijde geel is, 'lepelt' hij met heen en weer maaierende bewegingen vis, waterdieren, slakken, insecten en wormen, maar ook weleens plantendelen uit het water. Kijk maar eens goed om je heen deze winter en misschien zie je de grote bonte specht. Die heeft niet alleen heel goed gereedschap: een sterke rechte snavel met een stevige hoornlaan en een harde punt, maar ook een extra dikke schedel om de klappen op te vangen bij het roffelen tegen boomstammen. In de winter eet hij vetrijke zaden, vruchten, pinda's en noten. Een vetbol vindt hij ook erg lekker. Sparrenkegels en noten klemt hij behendig in een houtspleet (smidse) om ze makkelijk open te hakken.

Ik heb natuurlijk nog lang niet alle vogels genoemd! Dus als je naar buiten gaat en je ziet een (water)vogel let dan maar eens heel goed op de vorm van z'n snavel.

Nu weet je vast wel wat ze met die snavel kunnen eten!

boerengans

lepelaar

grote bonte specht

Bestuur

Voorzitter (waarnemend)	Andre van Kleinwee		andrevankleinwee@ziggo.nl
Secretaris	Wout Nagel Vaartuigenlaan 64 3448 WP Woerden	06-22926472	ivnsecretariaat.woerden@gmail.com w.nagel@gmail.com
Penningmeester	Henk Veldhuijzen		hr@veldhuijzen.net
Bestuurslid	Gerrie Epping		gerrie.epping@vanmuijen.nl
Tweede secretaris			
Bestuurslid	Romy Langelaar		romylangelaar@gmail.com

Coördinatoren van de Werkgroepen:

Cursussen en lezingen	Vacant		
Educatieve Tuin/ stekjesmarkt	Cock Le Grand	0348-402753	c.le.grand@hotmail.com
Excursies voor leden en donateurs	Vacant		
Gidsenwerkgroep	Vacant		
Jeugdnatuurgroep	André van Kleinwee	0348-422962	andrevankleinwee@ziggo.nl
Landschapsbeheer	Erwin Meijer	0348-432530	erwin.meijer@ziggo.nl
Natuurkoffer	Cock Le Grand	0348-402753	c.le.grand@hotmail.com
NME Scholenwerkgroep	Joke Vesseur	0348-415853	joke.vesseur@planet.nl
Plantenwerkgroep	Joke Vesseur	0348-415853	joke.vesseur@planet.nl
Publiciteit	Ben Vermeij	0348-415309	b.vermeij@ziggo.nl
Redactie	Joke van Aarst	0348-415788	javolkers66@gmail.com
Vertrouwenspersoon	Astrid Zaal	06-21381977	
Vlinder- en libellenwerkgroep	Vacant		
Vogelkijkgroep	Arwin den Boer	0348-445152	aa.den.boer@hetnet.nl
Websitebeheer	Vivian van Deel	06-42060712	vivian_boers@hotmail.com
Zondag- en woensdag middagopenstellingen InBredius 13 uur tot 16 uur	Lisa van Hemert		lisavanhemert@hotmail.com

Leden / Donateurs:

Contributie 2019 per kalenderjaar	als lid, €20,00 als donateur, €16,00 als jeugdlid, €12,50 gezin met meer dan 2 personen €25,00	Banknummer IVN Woerden: NL 87 TRIO 039.04.67.413
Opzeggen	twee maanden voor het einde van het kalenderjaar, schriftelijk bij de ledenadministratie	

